

Lehaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Val dopis naj se pošilja uredništvu lista. Nepriljubljena pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Odoš. Lastnik koncesorij lista „Edinost“ — Tisk tiskarne „Edinost“, vplane zadruge s omejenim poročstvom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 31-20
Za pol leta 15-00
Za tri mesece 7-00
Za nedeljsko izdajo za celo leto 0-20
za pol leta 0-10

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 8 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglašni računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: Oglašni trgovci in obrtniki mm po 10 vinarjev. Zahvale, poslanice, oglašni denarni za mm po 20 vinarjev. Oglašni v tekstu lista do pet vrst mm po 20 vinarjev. Vsaka naslednja vrsta K 20-.

Manjši oglašni po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglašni sprejema inšerati oddelček „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“ — Plača in toži se v Trstu.

Uprava in inšerati oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštinihranični račun št. 41.652.

Politični položaj.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Dunaj, 7. sept.

V svojih poročilih sem že imel ponovno priliko naglašati, da v krščanskosocialni stranki nekaj ni v redu, kar je že imelo odločilen vpliv na notranji politiki. Ogenj, ki je tlel pod pepelom, je zdaj izbruhnil. Ost je napetost proti županu dr. Weisskirchnerju. — Znan mestni svetnik dr. Mataja (ki je tudi državni poslanec in načelnik ustavnega odseka) je v imenu mnogih podal na „čeznega maršala“ princa Liechtensteina pritožbo, ki je rezko naperjena proti županu W. in ki trdi, da ravno na dunajskem magistratu uživajo največji vpliv in ugled židovske organizacije in osebe. — Sploh pa občito krščanski socialni županu, da se preveč nagiba na stran liberalcev in socialnih demokratov. — Ker se pa skrajno krilo antisemitov boji, da zaveje po vojni tudi na Dunaju vse drugačen vter, hočejo imeti župana, ki bo že zdaj pripravil tla za bodoče boje, ki naj obdržijo krščanske socialce na krmilu. — Dr. W. ima dalje osebnega nasprotnika v deželni odborniku Bielohlavku, ki ne zamuja nobene prilike, ko more priložiti dr. W. kako moralno zaničje. — Poleg vseh teh pa sta nastopila še Pius-Verein in Katoliška ljudska zveza, ki v svojih listih mečeta župana polena pod noge, kar jim je Weisskirchnerjevo „katoličanstvo“ jako dvomljive vrednosti. — Ali nasproti vsem tem nasprotnikom ima dr. W. skoro ves mestni zastop za seboj, državni poslanci pa so razcepili. — Mestni svet je izrekel županu zaničje, za katero je glasoval celo dr. Mataja. — Včeraj pa je imel sejo ožji strankin svet, ki se je bavil s spomenico dr. Mataje; pravijo, da je bila dosežena popolna edinstvo in bo o tem končno sklepali širši strankin svet.

Takih pojavov ni prezirali ob presojanju notranjepolitičnega položaja, ker povzročajo nakrat težave ob rešitvi važnih vprašanj, ne da vemo za vzroke. Tako je bilo tudi ob pogajanjih za parlamentarno vlado. Kršč. socialci so odklonili vstop iz dveh razlogov: 1. niso bili edini gledali na imenovanje svojih kandidatov. — 2. so se bali prevelikega vpliva nemških nacionalcev, ki bi jim z ministrskih sedežev izpodkopavali strankarske pozicije.

Načelnik Kola Poljskiego dr. Lazarski je že odstopil; plenarna seja K. P. bo 15. t. m., ter izvoli novega načelnika, ki bo haje vendarle posl. Daszynski.

Stranke v K. P. so naslednje: Poljska ljudska stranka (načelnik bivši minister Długosz) 20 članov. — Konservativna stranka (nač. knez Libomirski) 19 čl. — Demokratična stranka (nač. dr. Leo) 15 čl. — Nacionalni demokrat ali Vsepoljski (načelnik dr. Glombinski) 8 članov. — Socialni demokratje (nač. Daszynski) 8 posl. — Kmečka stranka (nač. Stapinski) 4, ki niso pristopili K. P. — In končno je še 5 poslancev, ki so sicer v Kolu, a v nobeni omenjenih strank. Med temi je tudi dosedanj načelnik K. P. dr. Lazarski.

Poljska politika v Avstriji je danes popolnoma pod vplivom vsepoljskega položaja. — Najnovejša razmere v Kongresni Poljski razburjajo avstrijske Poljake v toliko meri, da je prišlo celo do opisanih razdorov med poslanci samimi. — Najnovejša vest, ki ni malega pomena, je došla iz Francije: da se je tam sestavila „poljska vlada“, ki jej je na čelu bivši član dunaj. dr. Dmowski, prej odvetnik v Varšavi, ki je med Poljaki zelo priljubljen mož, a je pristal poljsko-ruskega sporazuma. Poleg njega sta v tej „vladi“ grofa Janowski in Plater. Predsednik ljudovlade je formalno ustvaril poljsko vojsko, ki jo bo organizovala neka francosko-poljska misija, na čelu jej franc. general Archard. — Moštvo bodo nabirali med Poljaki v Ameriki.

Veliko poljsko vprašanje zori torej razsuti docela izpremenjeni orientaciji, in nekakega lepega dne bo svet zija v popolnoma izpremenjen položaj na Poljskem. — Pred časom sem že povsem dobro označil to preobrazbo, ki počenja dobivati jasnejše oblike od ruske revolucije dalje. Prej monarhična in osrednjima državama prilazna politika poljska se pokazuje čedalje bolj v republikanskem in Rusiji prijaznem svitu. — »Berliner Tagblatt« očita to zdaj Poljskom kar naravnost.

Dočim pa so svobodnejši poljski glasovi dušeni v Kongresni Poljski in v Poznaju, morejo Poljaki v Avstriji toliko glasneje govoriti za-se in — za nje; zato se obrača napetost Poljakov neposredno na proti Nemčiji. — Zato pa pričakujejo dunajski merodajni krogi, da si Kolo Poljske dobro premisli, predno bi zavzelo proti tej vladi docela opozicijsko, morda celo sovražno stališče. — Zdi se mi pa, da se vlada ne sme preveč zanašati na poljsko pomoč, kajti večina K. P. jadra v precej radikalni vojni. Negotovost splešnega položaja sili tudi Poljake do neke — previdnosti, da se nečje vezati, češ: mi lahko čakamo!

Poslanska zbornica bi se imela sniti zopet 18. t. m.; predsednik dr. Gross je tu, uraduje prav pridno, — ali poslancem še niso bila razposlana vabila. To se sicer lahko še pravčasno zgodi, toda nekam kilavo se vse pripravljala. Nade o neki „delovni večini“ so čedalje manjše! Se ena podobna vest, kakor je zadnja iz Krakova, pa je nova vlada zopet v krizi, še predno je nastopila.

Čujem sicer, da se radikalni nemški krogi veselijo takih težav, ki bi spravile vlado do krize ali . . . parlament na trajne počitnice . . . ali do razpusta. Nadejajo se namreč, da bi tako dozorela njihova pšenica; zapel bi ponovno § 14. in temu bi sledilo . . . še huje nego pod Stürgkhom.

Toda ti politikastrji pozabljajo, da Avstrija ni na nali, marveč sredi Evrope, ki jo preveča čil duh resnične demokracije. Tako Avstrija, kakoršna si mislijo ti ljudje, je sredi Evrope povsem nemogoč nestvor. Kdor hoče Avstriji dobro, si jo mora želeli tako, da bo mogla izhajati s sosedi in po vojni pritiči z gospodarskim prerajenjem, z razvojem industrije (uvoz surovin in izvoz izdelkov) in veletrgovine. Za vse to bo potrebovala čim prej obnovitev zrušenih prijateljskih odnosov z vsemi sosedi in drugimi državami v Aziji, Afriki in Ameriki. Ali bi mogla upati na vse to takrat, ako bi tu gospodarili nemški nacionalci? — Merodajni krogi imajo vse te možnosti pred očmi. Zato pač nikakor ni misliti na novo ero § 14.

Odsek za obnovitev poškodovanih krajev bo imel sejo 13. t. m. ob 10. dopoldne. — Želeči bi bilo, da bi se pri tej ali kakih drugi priliki sprožil predlog o vojnokreditnem zavodu za južne kraje po vzgledu v Galiciji.

Kar se tiče obnovitve Gorice, je prevzelo pokroviteljstvo mesto Berolin. Nemci so se hvallili, da imajo že velike svote pripravljene. — Ali bi ne bilo možno, da bi dali na razpolago par milijonov za — predjume? Dvakrat da, kdor hitro da. — Naj misli na to, kdor ima priliko, da more kaj koristiti!

Zvezna armadna poročila.

AVSTRIJSKO.

DUNAJ, 7. (Kor.) Uradno se razglša: 7. septembra 1917, opoldne.

Italijansko bojišče. — Sovražni letalski napadi na odprto mesto Trst postajajo dnevni dogodek. Boji na južnem delu kraške planote so se nadaljevali. Sovražnik se zamen prizaževa, da bi nam izrgal zadnje dni priborjene uspehe. Njegovi napadi, zgrabljeni od naših čet ponovno v protisunkih, so se povsod izjavljali ob težkih izgubah. Izredno srditi boji se vrše še vedno za Sv. Gabrijel. Sovražniku niso nobene žrtve prevelike. Deset napadov se je razbilo včeraj na severnem pobočju, en hud naval na zapadnem pobočju je bil odbit. Od 19. avgusta smo ujeli na soški fronti skupno 500 italijanskih oficirjev in 18.000 mož. Kravate žrtve Italijanov v enajsti soški bitki niso nič manjše kakor one v prejšnjih bitkah. Na drugih frontah in bojiščih nič važnega.

Dogodki na morju. — V odgovor na ponovne sovražne letalske napade na odprto mesto Trst, pri katerih ste bili poškodovani škofljiska in občinska palača, se naša pomorska letala v noči od 6. na 7. t. m. izdatno in z zelo dobrim uspehom obmetala z bombami pomorski arzenal in vojaške naprave beneške trdnjave. Opaženi so bili številni zadetki. Kljub srditemu obrambnemu ognju so se vrnila vsa letala nepoškodovana. Načelnik generalnega štaba.

NEMSKO.

BEROLIN, 7. (Kor.) Veliki glavni stan, 7. septembra 1917.

Zapadno bojišče. — Armada krajeva Rupprehta: Na flandrijski fronti so se vršili med gozdov Houthoulsom in Hollebecke zopet srditi topovski boji. Zjutraj in zvečer so Angličje po močnem bobnajočem ognju napadli naše postojanke severno proge Roulers—Ypern v širini 4 km. Po kratkem, hudem boju so bili povsod odbiti. Zastavitev treh divizij pri teh napadih, ki so stali sovražnika velikih izgub, so potrdili ujetnike. V sosednjih odsekih so napadali po močnih ognjenih sunkih angleški izvidni oddelki. Tudi ti niso imeli uspeha. Pri Lensu so se zgodili zjutraj izgubonosni izjavili delni napadi sovražnika. — Armada nemškega cesarjeviča: V več delih fronte ob Aisni in v Sampanji je bilo bojno delovanje tekom dneva živahno. Boji v predozemlju so nam prinesli ujetnike. Topovska bitka na vzhodnem bregu Moze se je nadaljevala pozno v noč s kratkimi prestedki. Naš uničevalni ogenj proti opaženim pripravljanim četam je preprečil napad Francozov v gozdu Fosses. Južno Beaumonta je viremborški polk prodrl v sovražno črto in pregnal posadko v boju z ročnimi granatami. Badenske napadne čete so vdrle v gozd Caubieres in se vrnile z ujetniki. 9 sovražnih letal je bilo sestreljenih v zračnem boju, 5 nadaljnjih s topovi.

Vzhodno bojišče. — Fronta princa Leopolda Bav.: Umikanje Rusov severovzhodno dolnje Dvine se je včeraj nadaljevalo. Naša konjenica se je uspešno borila s sovražnimi zadnjimi oddelki jugozapadno Nitave in pri Novem Kaipenu, 70 km vzhodno Rige. Med Labeskim jezerom in Fridrikovim so umikajoči se Rusi požgali vse vasi. Plen v Dvinskem. Ustju znaša poleg obilnega streliva 40 topov, med temi 22 večjega kalibra kakor 12 cm. — Do Črnega morja sicer nobenih večjih bojnih dejanj.

Macedonska fronta. — Med Ohridskim in Prespanskim jezerom boji med izvidniki. Vzhodno Vardarja živahno topovsko delovanje.

BEROLIN, 7. (Kor.) Veliki glavni stan, 7. septembra 1917, zvečer.

Na zapadu močni topovski boji. — V Livlanski skuša dobiti naša konjenica stike s sovražnikom.

Prvi generalni kvartirni mojsterji pl. Ludendorff.

BOLGARSKO.

SOFIJA, 6. (Kor.) Generalni štab poroča: Macedonska fronta: Na raznih točkah fronte pičel topovski ogenj, ki je bil južno Dojraza nekoliko živahnejši. Na zapadnem bregu Prespanskega jezera so prodri nemški oddelki v sovražne strelske järke in privredili ujetnike. Ob dolni Strumi patruljno delovanje. — Rumunska fronta: Pri Tulceji in Isaceji posamezni topovski strelji.

TURSKO.

CARIGRAD, 6. (Kor.) Iz glavnega stana se poroča: Naša povodna letala so v noči od 3. na 4. t. m. napadla sovražno letališče na otoku Imbru z bombami. Kljub živahnemu obstreljevanju so se vrnila vsa letala nepoškodovana. — Na sinajski fronti smo v noči od 4. na 5. t. m. motili sovražne utrjevalne dela v bližini Gaze.

ENAJSTA SOŠKA BITKA.

DUNAJ, 7. (Kor.) Boj za Sv. Gabrijel se nadaljuje z nezmajšano srditostjo. Težek topovski in minovski ogenj bruhla neprestano na to bojno ozemlje, pri čemer se poslužuje sovražnik zelo čisto tudi plinastih granat. Desetkrat je napadel včeraj severni del jarkov in enkrat je poizkusil svojo srečo na zapadnem delu. Hrabri branitelji so ga vedno odbili v bojih iz bližine ob najtežjih izgubah. Kljub vsemu temu pošilja Cadorna na treh frontah Sv. Gabrijela vedno nove mase v boj, ki pa imajo že v našem uničevalnem ognju najtežje izgube. Kljub vsem sovražnim naporsom smo obdržali včeraj in predvčeršnjim osvojenе postojanke. Tudi pri Sv. Katari ni je bil odbit močan sovražni napad. Na Panovcu so bili od časa do časa boji z ročnimi granatami. Sicer tudi na gorški fronti le topovski ogenj, ki je bil naperjen predvsem proti zaledju. Tudi na severnem delu kraške planote le majhno topovsko delovanje. Postojanke v odseku Grmade, ki jih je včeraj izgubil sovražnik, so trajno v težkem ognju. Več napadnim poizkusom pri Plondarju in Sv. Ivanu, ki so se večkratna razbili že v našem ognju, je sledil zvečer srdit naval na vsej fronti od Sela do morja. Po najhujših težitih bojih iz bližine so bile do 930 zvečer odbite vse sovražne napadne kolone. Tam, kjer je sovražnik začasnó uspel, so ga naši hrabri branitelji vrgli zopet s krepkim protisunkom. Ujeli so pri tem 5 oficirjev in 700 mož. V zadnjih bojih smo ujeli tamkaj tudi 4 polkovne poveljnike in enega oficirja generalnega štaba brigade Cattanzaro, sorodnika generala Cadorne. Skupno je bilo ujetih dosedaj 500 oficirjev in 18.500 mož. Trst je bil opoldne in danes ob 3 popoldne zopet napaden od sovražnih letalcev.

DOGODKI NA MORJU.

BEROLIN, 7. (Kor.) Wolffov urad poroča: V noči od 4. na 5. t. m. so naša mornariška letala napadla vojaške naprave v Dinkirchenu in Saint Polu in zmetala skupno 2300 kg bomb. Opaženi so bili požari in detonacije. Eden naših podvodnikov je dne 4. t. m. uspešno obstreljeval z granatami utrjeno angleško pristanišče Scarborough ob vzhodni obali. Opaženi so bili številni zadetki in požari.

BEROLIN, 6. (Kor.) Wolffov urad poroča: V Atlantskem morju, Rokavskem prelivu in Severnem morju so potopili naši podvodniki zopet 7 parnikov, skupno 19.500 ton.

BERN, 7. (Kor.) Parnik »Parana« torpediran. Posrečilo se mu je, dospeti do grške obali. Ruski in srbski vojaki, ki jih je imel parnik na krovu, so bili, razven 7 mož, vsi rešeni, nakar se je parnik potopil.

Padeč Rige in ententno časopisje. STOCKHOLM, 6. (Kor.) Pariškega časopisja se je vesled padca Rige polastilo veliko razburjenje. General Berthaut je mnenja, da je sedaj omogočeno nemško prodiranje proti Petrogradu. »Echo de Paris« pa vidi v tem že pričetno izrinjenje Rusije iz Evrope in pravi: Sedaj se moramo že krepkeje okleniti Amerike in Azije. Angleško časopisje kaže hladnokrvnost in pravi, da je padeč Rige le majhnega pomena. Listi so mnenja, da bi bil pohod proti Petrogradu za Nemce jako nevaren.

LUENDORFFOVA NEZGODA V BELGIJI.

BEROLIN, 7. (Kor.) V zadnjem času se razširjajo vesti o železniški nesreči v Belgiji, pri kateri da je bil težko ranjen tudi prvi kvartirni mojster, general Ludendorff. Glasom poizvedovanj na pristojnem mestu je dejanski stan sledeči: Ko se je Ludendorff dne 19. avgusta ob 11 zvečer vračal z bojišča v Flandriji, je zavozil na kolodvoru južno Bruslja v njegov poseben vlak vsled napačne postavitve ogibala z municijo otovorjeni vlak. Ludendorff in spremljajoči oficirji so bili le po drobcih lahko ranjeni. Nobeden izmed njih ni bil niti za trenotek nesposoben za službo. Vsled zakasnitve v velikem glavnem stanu se generalni feldmaršal Hindenburg ni udeležil vožnje. Cesar, ki se je nahajal na vzhodnem bojišču, je takoj po sprejemu poročila o nezgodi čestital Ludendorffu, da je ostal ohranjen domovini. (6248 ton) je bil dne 24. avgusta dvakrat

Protiv avstro - Ogrski.

AMSTERDAM, 6. (Kor.) V dveh člankih semkaj došlega lista »Daily Mail« z dne 24. in 28. avgusta svari George Dewar angleški narod, naj nikar ne podpira Avstrije in ne misli, da bi jo bilo mogoče pridobiti za poseben mir. Avstro-Ogrska je zelo nevarna in ako prevladujejo v širokih slojih Anglije Avstriji prijazna čustva, je to le znamenje popolnega nerazumevanja vojnih ciljev in značaja Avstro-Ogrske. Edino pravo geslo za alirance mora biti: Delenda est Austria (Avstrijo treba razbiti). Avstro-Ogrska razpolaga z ogromno armado, ki bi se v slučaju, da je ne bi vezali Italijani, uporabljala proti drugim alirancem. Naloga Italijanov je gigantska.

Mirovno vprašanje.

STOCKHOLM, 6. (Kor.) Zimmerwaldski komite, ki se je izrekel pred kratkim proti stockholmski konferenci, razpravlja sedaj, kakor se zatrijuje, v očigled izpremenjenemu položaju načrt uvedbe mednarodne mirovne akcije. Posvetovanja, ki se vrše pod predsedstvom župana Lindhagna, so zapurna. Razven zastopnikov nemških manjšinskih socialistov se udeležujejo posvetovanj tudi zastopniki boljševikov, Romanov in Fincev.

Revolucijska stremiljenja v Italiji.

BERN, 6. (Kor.) »Berner Tagblatt« poroča iz Lugana, da je razpoloženje v Italiji kljub sedanjim enajsti soški ofenzivi, kljub tisočim topov na kraški fronti in kljub močno pomnoženi francoski in angleški pomoči naravnost brezupno in da je pričakovati poloma. V mestih in na deželi vlada pobitost. Po vseh mestih delujejo prekučiji, ki jih organizirajo oficijalni socialisti. Revolucionarna propaganda ima dve središči, v Milanu in Rimu. Te dni se je vršilo v Rimu zborovanje strankinih voditeljev oficijalnih socialistov pri zaprtih durih. Intervencionistično časopisje pripoveduje, da je bil na tej skupščini določen dan za izbruh revolucije, ki naj se prične meseca oktobra in sicer s stavko industrijskih in prometnih delavcev in generalno stavko tiskarjev.

Protirevolucijska zarota v Rusiji.

PETROGRAD, 6. (Kor.) Uradno se poroča, da se preiskava glede protirevolucijske zarote nadaljuje z veliko strogostjo. Razkrite so zveze gotovih velikih knezov, ki so bili aretirani, in oseb iz bližine prejšnjega carja z gotovimi monarhističnimi politik. Zbrane so bile zelo velike svote. Sled zarote niso bile razkrite samo v Petrogradu, ampak tudi v Moskvi, Kijevu in Odesi, da celo v Sibiriji. Aretacije in preiskave se nadaljujejo.

Grimm izstopil iz vodstva socialistične stranke.

BERN, 6. (Kor.) »Berner Tagblatt« poroča: Narodni svetovalec Grimm je izstopil iz upravnega vodstva socialistične stranke v Švici.

Ententa hoče kupiti ladje centralnih vlasti na Kitajskem.

AMSTERDAM, 6. (Kor.) »Times« poroča iz Pekinga, da so se aliranci ponudili za nakup zaplenjenih nemških in avstrijskih ladij.

Pomiloštev dr. Friderika Adlerja.

DUNAJ, 7. (Kor.) Današnja »Arbeiter Zeitung« poroča, da je cesar na smrt obsojenega dr. Friderika Adlerja pomilostil na 18 let težke ječe.

Zopet nazaj v stari tir!

(Pisano izven uredništva.)

Ko je meseca junija zapihalo na Dunaju nekaj jutranje sapice, je marsikomu zopet stopilo v srce nekaj upanja: morda je vendarle strašna stiska vojne privedla vodilne kroge do novih misli, na nova pota. Cesar je odslavl grofa Clam-Martinica in dal Seidlerju čisto prehodna naročila. Reklo se je, da se ne more kar brez noč sestaviti one končne vlade, ki naj poskusi

in reši narodno vprašanje. »Jugoslovanski klub« je tedaj glasoval za provizorij t. zv. proračun z izrecno opazko, da je to zadnji rok, v katerem se pokaže, ali se z nami resno misli ali ne.

Od tedaj se je izpremenilo marsikaj. Na Dunaju veje — kakor vse kaže — zopet stari veter. Seidler se je začutil od dne od dne bolj definitivnega. Za koncem julija je v »Pester Lloyd« izjavil, da je zategadel ni odločno zavrnil naše in češke deklaracije, ker o stvarih, ki so ob sebi umljivo nesprejemljive, »ni vredno« izgubljati besed. Kmalu na to je v »Fremdenblatt« razglasil, da sestavlja definitivno vlado s programom narodne avtonomije v okviru kronovin. Vedel je dobro, da je s tem vnaprej onemogočil parlamentarno vlado, a vkljub temu je kot pesek v oči »poskusila« sestaviti jo; nato pa je sestavil uradniški kabinet. Temu je dal program, v katerem se je sicer sprva držal le besed prestolnega govora (namreč, da treba vzdrževati enotnost celotne države, narodom pa dati enakopravnost), dal pa mu je takoj na to isto interpretacijo kakor svoj čas Clam-Martinic: nerazdeljivost dežel, narodna avtonomija v njih okviru. Grof Clam je vsaj rekel, da je to prvo vprašanje v državi, Seidler pa je drugega mazarinaj: »Vossische Zeitung« je 31. pr. m. izjavila: »Narodne avtonomije se ne sme umevati drugače, nego v črno-zoltem smislu. Na delitve, na »raztrganje« kronovin vlada ne misli. V okviru kronovin hočemo po možnosti narode zložiti skupaj, to je vse.« To zveni prav jako slavno, a je baje sila »težak problem, ki ga bomo mogli rešiti še le tedaj, ko bodo rešena poreda vprašanja« (t. j. finance, preživetje, premog!) No, če je vlada na tem stališču, ni čuda, da Nemci še manj nudijo.

V Mariboru so se v prisotnosti predsednika nemškega »Nationalverbanda« Dobrniga zbrali 2. t. m. zloglasni »Volksrati« in sklenili protest zoper našo deklaracijo in — čujmo! — tudi proti narodni avtonomiji v okviru dežel, češ, da bi to bilo nevarno. Vse to pa seveda, pravijo, velja le glede južnih kronovin!

Tako! Sedaj vemo, na čem smo. Vlada misli na malenkostne koncesije na šolskem polju (narodni šolski sveti). Nemci pa so umaknili svoje »Richtlinien«, ki so prej zahtevale narodno avtonomijo v vseh kronovinah. Vladi se pač nič ne mudi; seveda še manj pa Nemcem. Človek bi pričakoval, da bi peščica Nemcev na Kranjskem in Primorskem zahtevala zase narodno avtonomijo. O ne. Oni so sedaj tudi proti temu, seveda zato, ker imajo brez avtonomije več, nego bi dobili z njo. Potem bi morali n. pr. oni plačevati na Kranjskem za-se 6 gimnazij, oziroma realk, tako pa jih jim plačujemo mi!

Bolj presenetljivo je, da se vladi nič ne mudi, ko je izza Wilsonove note nastopila precejšnja nervoznost glede narodnega vprašanja. Očitno se zdi vladi današnji položaj prav prijeten, češ, Cehi in Jugoslovani le »deklarirajo«, mi pa bomo ta čas delali po svoje. Z deklaracijami se da dobro krošnjati v zunanji politiki, saj so po Czernimovem načelu »notranje samoodločitve«; pa svetu se vodijo diplomatski razgovori, kjer naša »zunanja« vlada povdarja, kako je ona vnetja za to. Ta čas pa »notranja« vlada dela po starem in odklanja via facti tudi »notranje« samoodločevanje. Za kulisami pa se nam živahno smejejo.

Mi pa nismo tako slepi, da bi mirno gledali, kakšno dvorezno politiko uganja vlada. Nam je »zunanja« in »notranja« vlada eno in isto tem bolj, ker vemo, da za vsem stoji minister za zunanje stvari grof Czernin. Vladi misli, da spravi pod streho proračun, posojila in druga bremena, ne da bi ji bilo treba pokazati pred vsem svetom, da noče in ne more rešiti narodnega vprašanja! Pod bičem »neogibnih« državnih potreb« naj poslanci dovolje toliko bremen, da se bodo davkoplačevalci upogibali pod njimi, pri tem pa naj še čakajo in čakajo na debato o narodnem vprašanju, kjer je naprej vidijo iz vladnih in nemških izjav, da ne dosežejo ničesar!

Položaj se je torej izza 2 mesecev, zlasti izza proračunskega glasovanja, bistveno spremenil. Težka je situacija za našo delegacijo, a upamo, da se je vlada to pot temeljito zmotila, ko dela račune brez ozira na slovansko opozicijo.

Za svobodo le — za — se!

Praska »Union« je priobčila te dni kaj poučne spomine iz časov, ko so bili v naši državi nemški — liberalci absolutni gospodarji, iz časov, ko je nemški »liberalizem« koval slovansko časopisje v okove in je — vkljub našim ustavnim zakonom — dušil vsako svobodo do izražanja svojega mnenja. Je to nujno posvarilo nemškimi narodom, naj se ne udajajo nikakim iluzijam, naj od nemške »svobodomiselnosti« nikar ne pričakujejo — svobode! Iz teh reminiscenc nam zveni poziv, naj sami zavijamo rokave, da si z lastno energijo izvojimo svobodo.

Nemški Nationalverband je zopet enkrat jal o potrt — radi cenzurne prakse in načelniku so naložili, naj obvesti o tem

ministrskega predsednika dra. pl. Seidlerja. K temu se priključuje še jako energična pritožba »Bohemie« radi sedanje cenzure.

Naša ustavna doba traja, če začenjamo z Antonom Schmerlingom in februaru ustavo, 36 let, 6 mesecev in nekaj dni. In v prvi prihaja iz tabora nemških političnih strank pritožba proti krčenju tiskovne svobode. Da, moremo celo konstatirati, da so bili v vsej tej dobi zelo zadovoljni, kar izhaja iz dejstva, da so se imenovali sami »ustavna stranka«. Pregledno enkrat različne periode te nemške zadovoljnosti s tiskovnimi razmerami. Torej!

Doba Schmerlingova. Urednike so obsodili, liste konfiscirali in ustavljali, ali šlo je vseeno še precej po starinski dobrodušnosti, ker šibo so čisto kazali le bolj v vzgojvalne namene.

Karl-Augersperg-Herbst. Tu je bilo že strožje. Šiba — različni paragrafi kazenskega in novo uvedenega tiskovnega zakona — je pridno pela. Obsodili urednikov je bilo kmalu toliko, da v dotičnih ubikacijah v nekdanji novomestni občinski hiši (v Pragi), ni bilo več prostora za nastanjanje obsodencev in so jih morali zapirati v Sv. Vavčavsko kaznilnico, tudi če miera njih kazni ni dosegala tega zaveda.

Medtem so pa ustavo opremili z najrazličnejšimi svobodnostnimi pridobitvami. Svoboda kot na Angleškem! je bilo tedanje geslo. Danes se čita to drugače. Dobili smo za liste porotna sodišča, najprej — na papirju! V dobi prevajanja s papirja v resničnost so pa, lahko rečemo, delovali s polno paro, da do zadnjega trenutka se pravčasno spravijo čim več urednikov pod ključ. Kazni, bogato sešete so dosegle nad stoletje, seveda razdeljene na več sto urednikov.

LaSser, imenovan Augersperg. Nade, ki so se stavljale v porotna sodišča, so bile prevarene. Obsodil od strani porotnih sodišč niso mogli zahtevati. Pa tudi, ako so urednike postavljali pred drugojezične porotnike, ni bilo mnogo došleci; da, bilo je — horrible visu — celo mnogo oproščenj.

Zato so posegli po zadnjem sredstvu: Urednike so kaznovali le radi različnih tiskovnih prestopkov, za zločine pa niso kaznovali urednika, ampak so se celo tudi pri visoko kvalificiranih zločinih zadovoljevali z objektivnim postopanjem, ki je obstajalo v tem, da niso obsodili urednika, ampak zaplenili list in uničili eksemplare, ki so jih našli. Na ta način so se izognili določbi državnega temeljnega zakona, po katerem imajo edinele porotna sodišča odločati o vprašanju krivde pri tiskovnih deliktih.

Imenili so si bistroumen razloček med urednikom in listom. Ker porotno sodišče ni hotelo obsoditi prvega, so ga puščali pri miru, ali o listu ne govori državni temeljni zakon. Tako so pograbil list in ga obsodili — kakor smo povedali gori. V vseh periodah tiskovne — nesvobode se ni niti v taboru ustavovorne stranke, te stare matere, niti v taboru nemške svobodomiselne stranke, matere današnjega nemškega nationalverbanda, oglašila niti najmanjša pritožba proti dušenju tiska.

Med tem so prišli še različni izjemni zakoni v porabo, da ne bi naše različne svobode prebujno cvetele. Tako je prišel zakon od 5. maja 1869, ki je prava zbirka takih izjemnih zakonov. 23. maja 1873 so začelo odpravljati porotna sodišča. Zakoni o svobodi tiska, društev in zborovanj so prinesli svoje izjeme kar seboj v življenje. Iz dobe Schmerlingove so prevzeli zakon od 17. dec. 1862, ki izpolnjuje itak ne preveč svobodnostno sestavljeni splošni in vojaško-kazenski zakon. In k temu še tisti neprispodobljivi § 14 državnega osnovnega zakona o državnem zastopstvu s katerim se da enostavno prav vse napraviti. Grof Stürgkh in njegovi nasledniki so se leta pošteno hranili ob njem in so z naredbami na podlagi tega paragrafa za silo napolnili malo knjižnico. In do najnovjšega časa, v dobi treh generacij, ni bilo od vodilnih nemškesvobodomiselnih strank čuti niti najmanjše pritožbe radi naših tiskovnih razmer!

Se le, ko se je s pomočjo vsemogočnega § 14 — vključno členu XIII., odstavek 2. drž. temeljnega zakona, ki določa, da listov ni smeti staviti pod cenzuro — uvedla neka predcenzura, ki pušča daleč za seboj celo kot historična kuriozita sloveč predmarno (1848), se je nekoliko preduglašilo in mi ponavljamo znameniti historični dogodek: Načelnik nemškega Nationalverbanda je dobil nalog, naj se pritoži pri ministrskem predsedniku dra. pl. Seidlerju, radi naše tiskovne nesvobode!

Kako naj si tolnačimo to različno postopanje z isto stvarjo? Čisto enostavno: Prve periode tiskovne svobode — tako

se pač stvar imenuje — so zadevale le češke urednike in češke liste. Ali sedanji ministri — katerim bi imeli sicer, ako bi ne bilo cenzure tudi mnogo povedati — so pošteti močje, ki se drže načela, da je zakone in naredbe enako porabljeni za vse državljane. In le od tod sedanje pritožbe nemških nacionalcev.

S početka so poizkušali, da bi po listih stvar tolačili tako, kakor da bi cenzura proti nemškemu tisku postopala strogo, proti češkemu pa z očitnim dobrohotjem; in uredniki, ki so hoteli svoje tovariše prekašati, so trdili celo s pobožnim pogledom, da celo članke, naperjene proti državi in zavestniški politiki cenzura izpušča.

Sedaj se pa dan! G. Dobernig se je pritožil radi postopanja z nemškim tiskom v splošnem, a »Bohemie« pro domo sua še posebej. In te pritožbe so to priznavamo brez pridržka, popolnoma opravičene! Ampak radi istih stvari se pritožuje tudi češko časopisje in tudi to z vso pravico! Zakaj bi se mi enkrat ne pogovorili skupno o tem, ko je vendar tiskovna svoboda ista na tej in oni strani jezikovnih mej! (Mislimo, da praška »Union« sama ne pričakuje, da bi tak apel na nemške »svobodomiselne« stranke v interesu — svobode kaj izdal. Oni zahtevajo svobodo le — za-se. Zato si morajo nemški narodi sami izsiliti tudi to svobodo!! Op. ured. »Edinosti«.)

Iz španske Amerike.

(Nadaljevanje.)

In stara pesem se je zopet ponovila: Madero, izvoljen predsednikom, je v boju proti Viktorjani Huerta, protipredsedniku, podlegel po hudih bojih; izvoljeni Huerta pa je po večletni vojni podlegel protipredsedniku generalu Carranza, ki pa je imel zopet veliko opraviti z »generaloma« Villa in Zapata, ki sta bila oba analfabeta, voditelja takozvanih »peonov«, kmetijskih proletarcev. Šele sedaj se zdi, da se Carranzova vlada polagoma ojačuje in utemeljuje. O vrednosti in zmožnosti tega močja in zakonito izvoljenih zakonodajalcev, ki jim je sedaj izročena usoda mehiškega dežele, ni še možno izreči sodbe. Dejstvo, da se je znala nova vlada prebiti skozi toliko viharjev in vzdržati, kakor tudi pomiriti stranke, vsebuje sicer morda jamstvo, da bo znala spraviti Mehiko na tisto pot, na katero jo je napotil Diaz, to je, na pot reda in sadunosnega napredka.

II.

Vzrmo sedaj svoj pogled na dežele z večjim snegom pokritih And in Kordiljer, nad katerimi pluje ponosni, močni in pogumni, neomajno svobodo uživajoči Kondor. — na dežele južno Karajbskega morja, ki so vezane z mehiškano republiko po Panamski zemeljski ožini. Seznanimo se s človekom omanne duševne veličine, s pravim, enostavnim predstavnikom špansko-govorečih ljudi ameriškega plemena.

Ta karakteristična prikazen je tako silajna, simpatična in pridobivajoča vsa globokočuteča srca, da vse one osebe, ki so igrale pri osvoboditvi južne in srednje Amerike izpod španskega jarma četudi veliko in važno vlogo, stopajo daleč v ozadje.

Don Simon Bolivar.

Je zadostno znan v zgodovini in pripada radi velikega izrednega vpliva na svoje sodobnike k tistim močim, ki jih Emerson imenuje zastopnike človeštva.

On je takorekto južnoameriški Washington. Kot vojskovodja mnogo sposobnejši in srečnejši nego Washington, ampak nesrečnejši kot zakonodajalec in v izvrševanju državnih poslov, dasi je bil jurist.

Kakor je Washington najodličnejša oseba in vodja Severnih Amerikancev v njihovi osvobodilni vojni proti angleški prvotni domovini, tako je Bolivar najodličnejši voditelj Južnih Amerikancev v njihovem boju proti španski prvotni domovini.

Don Simon Bolivar, rojen v Caracasu v Venezueli dne 25. 7. 1783. l. iz neke stare plem. španske rodbine, je hotel, potem ko so bili Španci pregnani, osnovati v južni Ameriki državo, kakoršno je vstvaril Washington v severni Ameriki.

Posrečilo se mu je pa to le deloma in le za kratko dobo. Morda bi se mu bilo posrečilo popolnoma, ko bi bil imel na močice tak vpliv in tako oblast kakor Washington na svoje rojake, in ko bi bila orodja, stavljena mu na razpolago, imela tisto vrednost, kakor ona, s katerimi je razpolagal Washington.

Ker, če se je mogla zgodovinska epizoda, začeta pri Lexingtonu in zaključena pri Yorktownu, tudi zanaprej srečno razvijati in se do današnjega dne vedno bolj

izpopolnjevati, ima gotovo na tem največjo zaslugu Washington; ali odvisno je bilo v prvi vrsti od značaja, samosvojstva in naravi severnoamerikanskega ljudstva.

Človeški material, ki se ga je Washington posluževal v doseg stavljenega si cilja, je obstajal iz polnovrednih, nadarjenih, močnih, zdravih in treznih, podjetnih, le za pozitivno delo brigajočih se kmetov in trgovcev germanskega rodu, katerih moralna vrednost je bila tem močnejša, ker se niso mešali s tujo krvjo, ampak se ohranili čisto evropski. Radi tega je imel Washington ne samo tekono vojno, ampak tudi in posebno po končani vojni pri snovanju in vzdrževanju še danes obstoječe močne Zveze v svojih lastnih rokah mnogo večjo moralno oporo, nego Bolivar v svojih južnoamerikanskih rokah. So obstojala sicer tudi pri Severnoamerikancih nasprotujoča si mnenja, ampak ta nasprotstva so bila pravzaprav gospodarske naravi. Ni bilo šele potrebno ujediniti naroda, ker Severnoamerikanci so sploh bili takrat skoraj vsi čisto angleške krvi, torej v narodnem pogledu edini, medtem, ko so v južni Ameriki Meščanci in civilizirani Indijanci vedno tvorili pretežno večino prebivalstva.

V severni Ameriki so bili prvi angleški naseljenci Puritanci strogega republikanskega mišljenja. Zapustili so bili Angleško, da bi se odtegnili netolerantnosti angleške vlade. »Nosili so seboj (pravi Weber) svoje cerkvene občinske uredbe in narodnostne nazore, ki so vse slonele na samovolji, in v novi domovini jim je bil merodajen skupen dobrobit, ne kraljestvo.« Vsak je vzel v posest odkazani mu kos zemlje, smatral ga za svojo najsvetjšo lastnino, in gledal, da ga pomnoži; vsak je molil in delal v prvi vrsti zase; vsak pa je bil tudi pripravljen po izvolitvi zastopati svoje soobčanarje v cerkvenem in v občinskem svetu kot zakonodajalec. — Kajti takoj v začetku so si dali kolonisti, neglede na obstoječo monarhično ustavo v stari Angliji, lastne reprezentativne ustave v republikanskem smislu. Anglija, ki je imela že tedaj precej razvito parlamentarno ustavo, je molče odobrila samovoljno postopanje kolonistov, ker nji je bilo glavno, da kolikor možno izkoristi nove dežele v gospodarskem oziru. Tudi je bil v Severni Ameriki zdrav kmečki stan močnejši, nego vsi drugi. Zemlje, ki se je nakazovala vsellencem, ni bilo treba šele osvajati, ker so, ali kolonisti ali pa vlada, potom trgovskih družb odkupovali zemljo od Indijancev. Prepripi in indijanske vojne so se pričeli šele, ko so začeli Francozi prodirati v deželi Kanadā in ob Mississippiju; Francozi so namreč, ljubosumni na naraščajočo angleško posest, hujskali Indijance na naselbine kolonistov in narobe. Toda s tem je začel tisti znani dolgoletni kruti boj za predvladje v Severni Ameriki, ki se lahko označa kot boj germanstva proti romanstvu za prvenstvo v Severni Ameriki in ki se je končal z osvojitvijo Quebeca potom Angležev in angleških kolonistov.

(Dalej prihodnje.)

Naša zemlja v ognju.

Naša slovenska goriška zemlja stoji že nad teden dni v strašnem ognju laških topov vseh kalibrov, metalcev min, zračnih bomb — Oblaki dima, med njimi celi stolpi strupenega, smrt nosečega plina, je zakrivaljo. Sovražnik je napadel z vso silo. V naskoku je hotel preleteti grebeneizvazetinaše najsprednejše obrambne črte. Od Krna do morja divja vojni vihar z nezmanjšano silo, tuimam sicer s presledki, toda vztrajno. In te najstrašnejše vseh laških dosedanjih ofenziv ne bo še kmalu konec. Na prostoru 60 km je nastavljen nad 5000 laških topov. Nad milijon laških vojakov je poseglo v boj. Obljubili so jim, da je to zadnji napor pred uredničenjem velelaških sanj. Samo v prostoru od Vipave do morja naskakuje naše postojanke nad 500.000 mož močna laška armada, najizbrancje čete. Sovražnik ima pred seboj dva cilja; Trst in pa »strategične meje« tržaškega zaledja. — Zato je treba v prvi vrsti prodreti proti obrambi zid krog Grmade. A to je le mogoče, ako nam istočasno iztrga iz rok banjško in trnovsko pobočje. Pri Vrhu se je sovražniku posrečilo prodreti proti banjški plaoti in izsekati prodralen klin. Toda naše hrabre čete so v hudih krvavih bojih ustavile sovražnikovo prodiranje. Ob morja je zavzel sovražnik vas in višino Selo, odkoder je upal zlomiti zadnji odpor proti Trstu — strašno Ormado. Prve trutke je bil položaj nevaren in tudi najmočnejša srca so trepetala. Kdo ve, če vzdržimo ta naval? A danes smemo upati, da so po junaštvih v navzočnosti našega monarha naše občudovanja vredne čete

zlomile najhujši in najstrašnji sovražni naval.

Se nikdar ni bil sovrazen ogenj tako uničevalen, tako grozen, kakor to pot. Daleč za našimi postojankami je obstreljeval sovražnik s topovi najtežjega kalibra naše mirne vasice, naše domače prebivalstvo. Seveda ne brez žrtve. Naša slovenska goriška zemlja je v teh dneh groze kot en sam velik vulkan, ki nas hoče s svojo žarečo lavo zasuti in uničiti, uničiti plodove našega truda.

In zopet so naši ljudje vzeli popotno palico v svoje roke in nastopili težko pot prognanstva. Komaj so rešili svoje življenje iz gorečih domov. S krvavečim srcem so zapustili to rodno, ljubljeno zemljo. — Kaj se pravi potepati se v širnem svetu v sedanjih časih splošnega pomanjkanja in trpljenja v zaledju, potepati se brez doma, brez strehe, ve posebno oni, ki je pretrpel že večletno vojno prognanstvo, grozni barak — z mračnimi imeni Steinklam, Bruck — in šikaniranje od strani lastnih naših ljudi.

Kedaj bo konec trpljenja naših ljudi, naše domovine? Naj bi kot velik žaromet to trpljenje goriškega dela naše slovenske zemlje obšljalo našo slovensko, jugoslovansko domovino! Trpljenje naših prognancev naj bi vzbudilo usmiljenje v slehernem našem slovenskem srcu. Težka in velika je naša bolest in nesreča. Tako mala je naša krasna domovina, kupov zlata in srebra nimamo in sedaj še to strašno gorje vojne, brezkončne vojne pred pragom.

Žrtvovali smo vse, kar smo imeli. Naši narodni nasprotniki Nemci nam hočejo pa ob vsaki priliki, če se le ganemo in zahtevamo svoje pravice, vtisniti pečat nezvestobe. Če si želimo biti združeni z našimi istokrvnimi brati v monarhiji pod habsburškim žezlom, smo že ententarij. Če hočemo šol v svojem jeziku, slovenskih sodnih razprav, slovenskega uradovanja ob mejah in v središču naše domovine, slovenskih uradnikov na naši zemlji, uradnikov, ki bi imeli srce za nas in nas razumeli, smo hujskaci in nezanesljivi elementi. In kaj vedo ti vsenemški nestrpeži, ki nas cesarju zveste Slovence ob vsaki priliki obmetujejo z blatom, o »nasladi« begunstva, o brezdolju, o gorečih domovih, o razruvani in od granat pustošeni zemlji? Slovenci, jugoslovanci smo poleg Poljakov in Ukrajincev najhujše vojno breme vzeli na svoje rame. Zvesti smo bili, storili smo v polni meri svojo dolžnost, bojevali smo se kakor levi na vseh bojiščih — le poglajte imena poveljnikov polkov monarhije! Največ težo je nosil slovenski avstrijski element v tej vojni in vkljub temu so Nemci »edin državno ohranjajoč element.«

Toda, proč te težke misli prošlosti sedaj, ko je naša domovina v ognju. Čisto nova bodočnost mora objeti našo prenovljeno, iz spanja vzbujeno domovino. Zupamo v našega mladega monarha, v demokratski duh sedanje v vojni očistene dobe, zaupamo v svojo lastno moč, v svojo kulturno silo, vztrajnost in narodni idealizem.

Grom topov sega do Ljubljane in preko Ljubljane. Sovražnik nadaljuje svoje napade proti naši zemlji, stebro braniku Avstrije ob morju. In ves svet ve, če pade naš jugoslovanski ozemlje ob Adriji v tuje roke, pade Avstrija kot vesela.

Upamo, da je to poslednji sovražni obupni napor prodreti močan jez naših obrambnih črt. Naši junaki — vsi narodni monarhije brez izjeme — proizvajajo čuda junaštev v teh bojih. kakor poročajo uradna poročila. Zato smemo vsi upati v lepšo bodočnost. Zahtevamo pravičnosti in enakopravnosti avstrijskih narodov združenih v novi Avstriji, svobodni zvezi držav svobodnih narodov pod habsburško dinastijo.

Ni več daleč dan, ko bo utihnil vihar na naših tleh, na naši zemlji — oni dan, ko ne bo več domovina v ognju topov. Verujemo trdno v lepšo bodočnost. In le Avstrija svobodnih narodov ima življenjsko silo. — »Slovenec«.

Beneški Slovenci in Brda.

(Dopis slovenskega Brca.)

Z ozirom na razpravo na izred. občenem zboru političnega društva »Edinosti« v Trstu dne 28. avgusta 1917. o našem stališču nasproti italijanskim aspiracijam, o razpolaganju z našo rodno grudo od strani drugih in o samoodločevanju tudi malih narodov si ujemaj dodati še naslednje o beneških Slovencih in naših solčnih Brdih, ki jih je hotela dunajska vlada že vdrugi izročiti Italiji brez nas in proti našji volji.

Ko je leta 1866, po zmagi pri Custozzi, Avstrija morala umakniti svojo vojsko in

svoji časti poverjene tajnosti. Poleg tega pa je še on tisti, v čigar rokah je usoda gospoda de Cambiaca.

Trepetajoča Avropa je sedaj vprašujoče vpila svoje lepe oči v gospoda de Badierea.

Nihče drug ni, kot njegova kraljevska visokost, regent Francoske, — je odgovoril sodnik, ki je razumel njen vprašujoč pogled. — Povedal sem mu vse: da je baron nedolžen, da se je žrtvoval za naš dobri glas in da ga hočete vi rešiti z vašim kritim priznanjem. In sedaj čujte regentov odgovor:

— De Cambiac je ravnal viteški. Na njegovem mestu bi tudi jaz storil isto. Povejte tisti, katero je hotel rešiti, da naj ne obrežuje svoje baronove žrtve, sama uničujoč svoj dobri glas z javnim skandalom. Jaz sam prevzemam de Cambiacovo rešitev.

Jo poslati proti Prusom, ki so bili prodrli že blizu Dunaja, je ostopila Italiji Beneško in tako proti volji prebivalstva samega tudi oni del, kjer prebivajo Slovenci že stoletja, oziroma je odstopila to deželo cesarju Napoleonu III., ki se je nato dogovarjal zastran miru z Italijo in Prusijo. Avstrija pa je hotela odstopiti Italiji tudi vse slovenske kraje do Soče. Tedaj pa so se bili zbrali vsi Brici, ki so se jim bili pridružili tudi Furlani, in so priredili veliko ljudsko zborovanje v Kojsem v Brdih. Zborovanje je bilo zelo burno, in ljudstvo je odločno protestiralo proti nameri dunajske vlade, da bi jih prodala tuju kakor vole in tako odrgala od ostalega naroda. Takrat so seveda prevladali še bolj gospodarski razlogi, nego pa narodni. Narodna skupnost in narodni čuti nista bila tako razvita kakor danes in ni bilo sploh nobene organizacije. Mi nismo imeli niti ljudskih, kaj šele srednjih šol! — Kar je bilo inteligence med Slovence, so postali ali nemškutarji ali pa lahoni; potem ni čuda, da tudi med priprostim ljudstvom ni bilo pravega narodnega čuta. Ljudstvo je obojevala cesarja in bilo mu je vdano kakor Bogu. Oni, ki so služili pri voljakih in so se potem vrnili domov, so se čutili še vedno vojake.

Slovenci na oni strani Idrije, t. j. beneški Slovenci, so bili res kakor kroka jagnjeta prodani Italiji, ki se je že takrat borila za ujedinjenje svojega naroda. Ali, ona ista Italija, ki je poznala, kaj se pravi biti sužnji, je zaslužila beneške Slovence in jim zabranila vsak naravni narodni razvoj! Ustanovila je le italijanske šole, in to ne iz nagiba za izobrazbo, ampak edino le z namenom, da bi hitreje poitalijančila in slovensko ljudstvo. Prepovedala je povsod slovenski pouk in sploh vsako svobodno narodno in politično gibanje. — Samoobsebi je umljivo, kaj more postati iz dece, ki mora zahajati v šole, kjer ne razumejo ne učitelja ne učnih knjig!

Dasi ta del slovenskega naroda že dolgi 50 let ječi v sužnosti vkljub temu, da laški raznarodovalci niso štedili z nobenim sredstvom da bi ga poitalijančili, je ohranil še vedno slovensko govorico. Odzveli so sicer ljudstvu vsako moralno in politično svobodo, zvezali mu takorekto z železnimi okovi roke in noge, ali prirojenega narodnega čuta mu niso mogli zadušiti. — Pred nekaj leti so se bili tudi beneški Slovenci pričeli nekaj narodno gibanj. Pričeli so se učiti nedolžnega petja in ustanovili so nekaj pevskih društev. Priredili so s pomočjo drugih slovenskih pevskih društev s te strani meje prvo domačo narodno slavnost, kar jih je bilo zelo navdušilo. Hitro so se na to pričeli pripravljati za večjo narodno slavnost, ki naj bi se je udeležila tudi nekatera pevška društva z Goriškega. Bilo je torej vse za pripravljenost, in odločil se je bil tudi že dan za drugo slovensko narodno prireditve. Bilo je to 1. 1910. ali 1911., če se ne motim, neke nedelje, lepega poletnega jutra, ko so nekatera goriška narodna društva prekoračila most čez Idrijo, da se udeležijo slavnosti svojih bratov na oni strani! Toda glej čudo! — Na oni strani so jih ustavili karabinerji (italijanski orožniki) in morali so tako najaz.

Primerjajmo sedaj Italijane v — »avstrijski sužnosti« z beneškimi Slovenci! Ali niso imeli večje svobode tu, nego pa njihovi bratje v že odrešeni Italiji? Ali niso bili Benjamini naše vlade, ki so imeli vse možne privilegije? Dunajska vlada jih je — kar je bilo v nebo vpijelo — postavila celo nam za naše gospodarje. Mi, najzvestejši avstrijski državljani, smo morali biti njihovi sužnji, morali smo jim delati tlako in vrhu tega so nas še posvali in zaničevali! Prirejali so nemoteno svoje politične in narodne prireditve na naši rodni grudi, a mi smo morali vse to mirno prenašati. Ne samo, da nam niso privlačili mirne narodne vzgoje, ampak so nam celo kradli deca in vzgajali iz nje janičarje in hudodelce.

Kako so lovili naše deca naj navedem en sam primer. Lega Nazionale je ustanovila v Njemem v Brdih italijansko šolo, česaravno z lužo ob tem dnevu ne najdeš tankaj nobenega Italijana. Toda vas je ob meji, in zato so jo hoteli poitalijančiti. Zgradili so lepo šolsko poslopje, namestili učitelja in čakali — učencev. — Toda teh ni bilo. Končno so vendar proti plačilu vjeli 2, recir: dva otroka, in za ta dva otroka so vzdrževali šolo menda dve leti. Ker pa zadnje leto pred vojno niso mogli ujeti nobenega otroka, so opustili šolo in izginili. Tako so skušali rovat povsod, kjer se jim je le kolikaj zdelo, da bi mogli zasejati odpadniško seme.

Toda s tem delom se niso bili zadovoljni. Širili so v svet vse možne laži in na vse načine. Pisec teh vrstic je bil sam priča l. 1911. v Benetkah na trgu sv. Marka, ko so praznovali tam veliko narodno slavnost, na katero je prišlo ljube iz vse Italije. Trg sv. Marka je bil tako natlačen, da se človek ni mogel niti obrniti. Govorili so razni govorniki, med množico so metali letake, na katerih je bilo pisano, kako združujejo njihovi bratje v avstrijskem suženstvu in da nimajo niti šol! Pobirali so milodare za zasebne italijanske šole v Avstriji, t. j. za raznarodovalne šole za slovensko dečo! Kaj mora čutiti pošten Slovenec in tuji vsak drugonarodni postojanek pri takih prizorih! In kaj bi pa čutil beneški Slovenec, ko bi bil navzoč?

Če so se take in enake laži širile v svet leto za leto, neprenehoma, potem se ni čuditi današnjim njihovim aspiracijam. Saj imajo Italijani na vsakem zemljevidu, v vsaki knjigi, skoraj bi rekel, zapisano, da so Goriška, Trst, Istra — Italia irredenta. Na zemljevidih niso samo Goriška, Trst in

PODLISTEK.

Millionar, ki je izginil.

Roman. Francoski spisal Evgen Chavetto.

Ko je stopila v budoar, je prestrašeno vzkliknila in vsled teka nekoliko zardeli obraz ji je hipoma obšla rdečica sramu.

V sobi namreč, kjer je mislila, da najde tri osebe, je hipoma stala pred Mauricom in sicer čisto sama.

Njena zadrega pa je potrajala le malo časa, kajti zaslišala je obenem tudi škripanje peška pod hitrimi koraki v dvorevno, ki je vodil k paviljonu, in takoj nato se je pojavil na vratih v budoar gospod de Badière, vodeč Avroro, in le-ta je vzkliknila:

— Pavlinica, ali si morda oglušela in oslepeela? Tekla si mimo naju, ne da bi naju bila videla in ne da bi bila slišala, da

te kličem. Pridi sem in poljubi me, malica moja.

Ko je odšel Colard, je zdravnik počakal nekaj minut; potem pa je, kot da bi se kesa, da ni hotel razumeti starega hišnika, dejal hipoma sam pri sebi:

— Govoriti moram s Pavlino. Da, toda kako naj pridem go nje? Strela, saj vendar zdravim gospo Avroro, sem rešil Bricheta in de Lozerila.... posejim kot zdravnik vse te tri osebe.... pa bi res moralo biti začarano, če ne bi srečal tiste, katero pravzaprav iščem.

Kakor vemo, je slučaj zelo ugoden prekanjenemu Mauricu. Ko je prišel na vrt, je zagledal v razdalji kakih desetih korakov na klopi gospo Brichetovo in gospoda de Badierea na pomladanskem solncu, ki je naravnost iznova poživilo bolnico. Avroro, ki je kramljala z gospodom de Badiereom, je prijazno pomignila Mauricu,

naj stopi v paviljon, nakar je res takoj odšel v budoar.

Ze dve minuti pozneje je stala pred njim tista, ki jo je tako zelo želel videti, njegova ljubljena Pavlina, ki je pritekla tjakaj, ne da bi bila opazila na vrmi klopi sedeča in kramljajoča sodnika in Avroro, mimo katerih je tekla.

Ponavljamo: ne da bi ju bila videla, in dostaviti moramo: ne da bi ju bila slišala, kajti Pavlina bi se bila pač zelo čudila, če bi bila slišala oni pogovor, ki bi ji bil razkril Avrorino skrivnost.

— Draga moja, — je dejal z očetovskim glasom sodnik gospe Brichetovi, — kar ste mi priznala, je od včeraj sem znano tudi se tretji osebi.

Ker se je Avroro silno prestrašila vsled teh besed, je hitro dostavil gospod de Badière:

— O, ne bojte se ničesar! Opa tretja oseba je prav plemič, ki nikdar ne izda

(Dalej.) istrska laška gnezda zaznamovana kot

neodrešena Italija, temveč vsa Primorska in celo polovica Kranjske!

In vse to je dunajska vlada dobro znala, a namesto da bi zabranjevala take laži, jim je celo gladila pot in jim dajala potuho. Nas pa, ki smo to vlado opozarjali na pretečo nevarnost, so v zahvalo še celo preganjali! In ravno isti Italijani trde sedaj, da se bore za odrešenje, za obrambo, za samoodločevanje narodov! Res čudna logika — od obeh strani.

Ce se torej entente vlasti res vojskujejo za obrambo, rešitev in pravico samoodločevanja milih narodov, potem bi morale biti na naši strani, bi morale pomagati nam, ne pa nas prodajati! Saj nadaljuje sedaj ves svet vojno le edino v obrambo in za pravico samoodločevanja milih narodov! Naj izve torej inozemstvo, da hočemo tudi mi živeti in napredovati.

Kaj bi bilo z našimi rajsko lepimi in tako bogatimi Brdi, ako bi tudi nas Brice zadelo kruta usoda osamljenosti, da bi nas prodali na milost in nemilost v ono suženjstvo, kjer že dolgih 50 let je naše bešešči bratje, kakor tudi je v resnici vdrugič trgovača dunajska vlada s to našo milo in ljubljenjo dedno slovensko grudo, na kateri živimo od pamtike, ne da bi sploh vedela za nas, kaj šele da bi nas vprašala? Ni težko odgovoriti. Zapomni naj si pa vsakdo, da mi ljubimo svojo zemljo, ki smo jo podedovali po svojih očetih, in hočemo ostati tudi združeni z ostalimi Jugoslavlani le v enem državnem in narodnem telesu! Zapomni naj si to oni, ki nas hočejo »rešiti« in zapomni naj si to pa tudi oni, ki sedaj molče, ki so s to našo zemljo in z nami že večkrat trgovali, kakor da bi prodajali ovce in koze; naj si zapomni, da o nas in o naši mili domovini nima pravice odločevati nihče drug, nego le mi sami! To je naše, tu hočemo ostati, združeni z ostalimi Jugoslavlani in braniti svojo dedno last do zadnjega izdihljaja.

Mi zahtevamo združitev vseh Jugoslovanov do zadnje pti naše zemlje in do sleherne naše duše, in tako zahtevamo tudi združitev beneških Slovencev z nami v eno državo in narodno telo.

A. Prinčič.

Prodaja oglja.

V prihodnjih dnevih se bo prodajalo oglje. Pravico do nabave imajo sledeče številke (in sicer rdeče izkaznice). Na vsako izkaznico se dobi po 10 kg. Cena 50 vin. kg. Oddaja premoaga se zaznamuje s tem, da se napravi luknja v štev. 1 izkaznice.

1. Mestni okraj Novo mesto: štev. 221—330 dne 11. 9. pri Francu Mania, ulica Valdirivo 7 (od 8—12 in 2—5).
2. Mestni okraj Stara mesto: štev. 891—1000 dne 10. 9. pri Granduciu Andreju, ulica Cancellieri 110 (od 8—12 in 2—6).
3. Mestni okraj Barriera vecchia: štev. 1248—1357 dne 10. 9. pri Hrovatinu J., ulica Media 52 in 1358—1417 dne 10. 9. pri Rupeni Mariji, ulica Foscolo 19 (od 8—12 in 3—6). Cena je 66 vin. kg.
4. Mestni okraj Sv. Mar. Mg. Zgor.: štev. 1—110 dne 10. 9. pri Franku G., Bivio 8 (od 8—12 in 2—6).
5. Mestni okraj Sv. Jakob: štev. 551—660 dne 10. 9. pri Komar F., ulica del Bosco 10 (od 8—12 in 2—6).

Vrh tega se bodo prodajala dne 10. 9. pri Simčič S., ulica Risorta 17, (od 8—12 in 2—6) dva. Pravico do nabave imajo številke 1118—1247 Barriera vecchia (rdeče izkaznice). Na vsako izkaznico se dobi po 20 kg. Cena je 23 vin. kg. Izvršena oddaja drv se zaznamuje s tem, da se napravi luknja v štev. 1 izkaznice.

Domače vesti.

Odlikovanja. Deželnemu kmetijskemu nadzorniku, vladnemu svetniku Frühau, gozdarskemu svetniku Tulliu Bersa pl. Leidenthal v Gorici (sedaj v Ajdovščini) in Ludviku Bolisu v Voloskem-Opatiji ter višjemu gozdarskemu komisarju Ramiru Fasani v Puli je bil podeljen vojni križec za civilne zasluge II. razreda, državnima višjima živnozdravnikom Ramiru Cella v Puli in Josipu Rebek-u v Pazinu, državnemu živnozdravniku Arturju Senici v Poreču ter kletarskemu nadzorniku Arturju Fabianju v Trstu vojni križec za civilne zasluge III. razreda, okrajnima gozdavcema Jakobu Draščiču v Buzetu in Antonu Komcu v Ajdovščini pa vojni križec za civilne zasluge IV. razreda.

Odlikovani so bili s srebrnim križcem s krono na traku hrabrostne svetnje namestnici finančnega oddelka v Kopru: vodja oddelka in viši preglednik Adolf Golaš, ter nadpaznik Josip Scherian in Peter Caharija iz Nabrežine h. št. 19. Isto odlikovanje je dobil Ivan Sketeljič, pridolčen vojaškemu poveljstvu v Kopru.

Slov. Štajerskega, Primorci se tudi tukaj radujemo, ko vidimo, da se narodi zavedajo svojih pravic in dolžnosti. Vselega srca sem prečital govor dr. Rybáře in drugih zborovalcev na shodu političnega društva »Edinost« dne 28. avgusta in pa objavljeno resolucijo. Dal Bog, da bi se izvršilo, kar je sklenil občni zbor. Bojimo se le, da ne bi zli stvorili, ki rujejo med Slovenci, pospeševajo reakcije. »Štajerci« je n. pr. dne 2. sept. označil naše poznane slovenske vasi z Auzza (Avče), Bainsizza (Banjšice) Billa (Bilje) in več drugih. Tako dela vedno. Ali ni taklo postopanje brezvestno, kajti podprepla domnevo, da so to laške vasi, ki po narodnostnem načelu spadajo pod — Italijo?! Tako bedasto prevajanje slov. krajevnih imen omogoča Cadorni, da govori: Vse Primorsko je italijansko, saj dokazujejo to vaška imena. Zato moramo zahtevati da se imena vasi pišejo v slovenskem tiskovniku.

Kdor še danes, ob teh dogodkih poitalijančuje naša krajevna imena, pač resnično značaj dežele in se zločinski zagreša tudi proti koristim države. Slovenci v Primorju smo bili vedno doslej — ščavli! Dobivali smo, kar je Lahom preostajalo. Ti so imeli najboljše službe, da še celo regnicoli so imeli prednost pred Slovenci. Bog daj, da bi prišli na Primorskem Slovani do veljave, ki jim gre po številu in po domačinstvu, da bi potem v lepi slogi živeli z italijanskim prebivalstvom. V to pomozita Bog in sreča junška.

Fasije za leto 1917. — C. kr. davčna administracija v Trstu opozarja hišne gospodarje naj fasije od stanovanj, sestojčih iz šest prostorov ali manj, — naznanijo ustmeno ali pisмено pri okrajnem načelniku dotičnega okraja do 30. septembra tega leta. Fasije se dobivajo v pisarnah okrajnih načelnikov.

Iz trgovskih krogov. Tvrdka F. Rastelli ima tu — kot zastopnica centrale — založbo sladkarij. Tiste tujakšnje tvrdke, ki imajo pravico do sladkarij, morajo ob sprejemu blaga položiti 10 K za vsako vrečo; pa naj bo v boljsem, ali slabšem stanju, ali celo raztrgana. Ko pa vračajo vreče, jim gori rečena tvrdka noče vrniti položnega denarja, ako ni vreča — v povsem dobrem stanju. Torej tudi za slabe vreče bi morale tvrdke vračati le dobre. Na tozadevne rekrimacije tvrdke odgovarja tvrdka Rastelli, da je dobila od centrale strog nalog v tem smislu! In mi si ne moremo misliti, da bi nam Rastelli ne govoril resnice. Pač pa se nam usiljuje misel, da imajo tisti prav, ki trdijo, da je marsikatera centrala s svojo modrostjo in svojimi — metodami le v nesrečo.

C. kr. avstr. sklad vojaških vdov in sirot, vojnovo-zavarovalni oddelak v Trstu, ul. Lazaretovec 3, naznanja cenj. občinstvu in osobito družinam vojskancev, da sprejema odsele zavarovalne predloge po zelo znižanih premijah. V sled tega je v interesu vsake družine, ki ima očetja, sinč ali brata na bojišču ali pa v zaledju, da sklene tako ceneno zavarovanje čim prej, kajti naši vojaki so izpostavljeni tisočerm nevarnostim. Gosp. župani in razumniki so naprošeni, da vplivajo na občinarje v tem smislu, ker občina ne bo mogla po vojni sama prevzeti vsega bremena za uboge vdove in sirote in tudi ni pravično, da bi šlo to breme na rame davkoplačevalcev. Oni, ki jim je poletko prvo zavarovalno leto, so vabljani, da brez odloga obnovijo zapadlo zavarovanje, da ne pridejo v škodo in v izgubo pridobljenih si pravic. Premije za take obnovitve so še bolj ugodne in nižje. Nihče naj ne zamudi prilike, da ne bo prepozno. Zavarovalni oddelak v Trstu je v prvem letu izplačal nad 600.000 K družinam vojakov, ki so umrli bodi na fronti, na straži ali v zaledju. Torej velja zavarovanje tudi v slučaju smrti v službi ali doma. Poleg tega se priporoča zelo ugodno invalidno zavarovanje, ali pa kombinacija za oba slučaja.

S poštним uradom Dorna Watra je zopet dopuščeno v celnem obsegu denarni in pisemski poštni promet.

Promet zasebnih vojnopoštinih zavetkov na vojnopoština urada št. 291 in 417 je ustavljen; dovoljen pa na vojnopoštini urad 632.

Navadni pisemski promet je dovoljen zopet z sledečimi poštinih uradi v Bukovini: Breaza, Brodina, Črnovice 1, Czudyn, Dorna Kandreny, Dorna Watra, Falkeu, Fundul Moldovi, Iswor, Jakobeny, Kirlibaba, Moldawa Buk, Ober Wikow, Pojana Stampi, Požoritta, Seletin, Stornetz Putilla, Straza Buk, Szyptot Camerale, Uscie Putilla, Waschkout a. Cz. in Winitz a. Cz. S poštним uradom Dorna Kandreny je dovoljen tudi denarni promet in promet z vknjiženimi pisemskimi pošiljkami.

Prašice za rejo. Kmetijska družba bi mogla dobiti prašice za rejo po približno 8 K kg, težke do 10 kg. Kedor si jih želi, naj se takoj oglasi v pisarni kmetijske družbe.

Razglas. Nakazani zneski od zadnje prodaje volne bodo izplačani dne 10. septembra v zalogi »Adriatica« Sylos, od komisijske c. in kr. poveljstva soške armade za volno.

V c. in kr. zasadenem ozemlju v Črni gori se je z 11. avgustom 1917. otvoril za zasebni poštni promet c. in kr. etapni poštni in brzojavni urad I. razreda Berane. Pošiljati se smejo: na imenovani uradi: poštne dopisnice, pisma, tiskovine, (časniki), blagovni vzorci, poštne nakaznice, pisma z označeno vrednostjo in zavetki brez označene vrednosti do najvišje teže 5 kilogramov; od tega urada: poštne dopisnice, odprta pisma, tiskovine, (časniki), blagovni vzorci, poštne nakaznice, poštne hranilnične položnice, odprto predana pisma z označeno vrednostjo. Obencem se otvori omenjeni urad tudi za zasebni brzojavni promet. Ta etapni poštni in brzojavni urad bo posloval kot vojni poštni urad za ondota poveljstva, čete in zavode. Etapni poštni urad Berane se otvori nadalje za tankaj nastanjen čete, poveljstva in zavode za promet vojnopoštinih zavetkov pod pogoji, ki veljajo za to prometno panogo.

Barkovljanske »slavčke« naprošamo, da prelože svoje »koncerte« iz popolnočnih ur vsaj na večerne, če si že želijo brisiti svoje kljunčke. Nam tu so mirne noči že itak pičlo odmerjene in kdor nima res železnih živec in trdnega spanja (s čemer se v Barkovljah lahko ponajajo menda edino le omenjeni »slavčki«), temu je pač redkokdaj dano, da se pošteno odpočije in naspri. Malo obzira bi res ne škodilo.

Trgovske in reklamne tiskovine naslovljene na vojnopoštne urade v srčno no-

razdelitve med vojaštvo, se bodo vračale na predajne urade z zaznamkom: »Glasom odredbe c. in kr. generalnega vojnopoštnega ravnateljstva nedopustno.«

Izgubljena krušna izkaznica. Tista gospodinja, ki je pozabila krušno izkaznico (zelene barve) v pisarni okrajnega načelnika (župana) v Rojano, naj pride ponjo.

Begunsko bralno in pevsko društvo v Hammerhofu na U. A. priredi dne 8. in 9. t. m. svoj prvi nastop pod vodstvom g. Ivo Pahorja. Uprizori se F. Zolnova veseligr »Brat Sokol« na korist društvene knjižnice in v nabavo časopisov.

Telovadno društvo »Sokol« v Rojano ima jutri, v nedeljo ob 6 zvečer, v dvorani »Konsumnega društva« v Rojano nastop članic, moškega in ženskega narasčaja. Vse tri skupine nastopijo samo s prostimi vajami na glasovir. Po končani telovadbi prosta zabava. Ker je čisti dobiček namenjen Sokolom v kraškem skaloju, ki branijo naše domove, se odbor nadeja, da naše občinstvo napolni kakor vselej tudi jutri dvorano do zadnjega kotička. Vstopnina za osebo znaša 40 v, sedeži 30 v.

Vojno posojilo v zvezi z vojnim zavarovanjem so podpisali: Tomaj: po 4000 K: Orel Marija; po 3000 K: Čefuta Anton; po 2000 K: Kenda Ferdinand, Štoka Karla, Šonc Anton, Orel Kristina, Orel Anton, Čefuta Anton, Gulič Jožeta, Zvab Marija, Zvab Ignacij; po 1000 K: Fabjan Matilda, Končič Ivana, Šonc Bernarda, Šonc Franciška, Gorup Jožef, Gorup Alojzij, Gorup Marija, Škapin Ivana, Škapin Ivana Škapin Filip, Šonc Terezija, Obersnel Karla, Černe Karla, Zlobec Marija, Gorup Terezija, Gorup Matilda, Fabjan Anica, Gorup Marija, Gorup Franciška, Obersnel Ivana, Sperne Marija, Rože Zora, Škapin Valerija, Obersnel Fran, Gorup Angela, Gorup Marija, Germek Marija, Germek Matilda, Germek Angela, Čevnja Leopold.

Prosimo slovenskih, hrvatskih in čeških knjig za naše ranjene in bolne junake ter za one v okolišč. Pošlejo naj se v Narodni dom.

Začetek šolskega leta v Trstu.

C. kr. pripravnica za srednje šole v Trstu. Vpisovanje za šolsko leto 1917/18 se bo vršilo: V nedeljo, 16. sept., od 9—11 dop. za I. letnik in v ponedeljek, 17. sept., od 10—12 dop. za II. letnik. Na novo vstopajoči učenci morajo priti v spremstvu starišev ali njih namestnikov ter prinesiti s seboj: 1. krstni list, 2. zadnje šolsko spričevalo dobro dovršenega III. raz. ljudske šole, 3. spričevalo o cepljenju koz in 4. izkaz, da so zdravi oči. Pri vpisovanju je plačati 3 K vpisnine. Opozarja se, da se učencev, ki so prekorčili 11 leto starosti, v prvi letnik ne bo sprejemalo. Učenci, ki so bili sprejeti v I. letnik koncem preteklega šolskega leta, pridejo v šolo v torek, dne 18. sept. ob 9 dop. Oni učenci, ki prestopajo v II. letnik, prinesejo k vpisovanju zadnje letno spričevalo in imajo plačati 2 K učnega prispevka. Ponavljajni izpiti se bodo vršili v soboto, dne 15. sept., ob 9 dop.

Slovenska ljudska šola v Rojano. Vpisovanje v to šolo se bo vršilo dne 11., 12. in 13. septembra od 9 do 12 dopoldne. Za vpis v I. razred je potreben krstni list ali izpisek iz krstne matice, spričevalo cepljenja in spričevalo zdravih oči. Vsi otroci, tudi taki, ki so že hodili v šolo, morajo priti v spremstvu starišev ali odraslih namestnikov, da dajo vodstvu potrebne podatke.

Osemrazredna dekliška CM šola pri Sv. Jakobu. Vpisovanje se bo vršilo dne 13., 14. in 15. septembra t. l. od 9—11 dopoldne. K vpisovanju novih učenk so potrebne sledeče listine: 1. Rojstni list ali izpisek iz rojstne matice anagrafičnega urada. 2. Izpisek o cepljenju kozic. 3. Izpisek o zdravih očeh. 4. Za vpis v višje razrede zadnje šolsko spričevalo. V ponedeljek 17. septembra je šolska sv. maša, redni pouk se začne v torek 18. sept. ob 8 ur.

Vpisovanje na deški ljudski in meščanski šoli »Družbe sv. Cirila in Metoda« se bo vršilo dne 13., 14. in 15. septembra t. l. od 9—11 dopoldne pri Sv. Jakobu, na deških vspešnicah na Acquedotto pa 13., 14. in 15. septembra t. l. od 2—4 popoldne. V ponedeljek, 17. septembra, t. l. je šolska služba božja, v torek, 18. septembra, t. l. ob 8 uri zjutraj se začne redni pouk. K vpisovanju novih učencev je treba privedi otroka in prinesiti s seboj le-te papirje: 1. rojstni list ali izpisek iz rojstne matice anagrafičnega urada, 2. izpisek o cepljenju kozic iz zadnjih 5 let, 3. izpisek o zdravih očeh, ki pa mora biti iz tekočega leta, starejši ne velja, 4. za vpis v višje razrede tudi zadnje šolsko izpisek. Brez teh papirjev vpis ni možen. Za vsakega otroka treba povedati tudi domovinsko občino, t. j. sedež pristojnega županstva. Ker mora šolsko vodstvo takoj po vpisovanju predložiti šolski oblasti imenik vpisanih učencev, se opozarjajo starši, da ob gori določenih dnevi vpišejo svoje otroke v šolo, ker le tisti otroci, ki bodo priglašeni za vstop v šolo, bodo sprejeti v ta imenik: to velja posebno tudi za vse učence lanskega leta; kdor izmed teh se ne vpiše ob gori določenih dnevi, ne bo štet med učence te šole in so starši sami odgovorni za posledice. Na meščanski šoli se sprejemajo učenci v I. in II. razred in sicer v I. razred učenci, ki so dovršili 5. razred (5. šolsko leto), v II. razred pa oni, ki so dovršili 6. razred ljudske šole (v tem slučaju sprejemni izpiti). Ob vpisu je plačati 4 K prispevka za učila.

Živnostenska banka
Podružnica v Trstu
Ulica Ponterosso vogal ul. Maria Teresa. — Lastna patača.
Dejniška glavica K 105.000.000. — Rez. zaliad K 31.000.000.
Izvršuje kulantno vse baržna in menjalnične transakcije.
Uradne ure od 9—1 pop.

MALI OGLASI
so računajo po 4 stot. besedo. Mestne tiskane besede se računajo enkrat več. — Najmanjša pristojbina znaša 40 stotink.

Štirje dijaki dobijo po zmerni ceni hrano in stanovanje. — Naslov Amalija Druška skala S nta 263, Trst-Rojan. 1411

Išče se takoj pisarniški sluga, prost vojaščine 15—18 let star, vešč slovenskega ali hrvaškega in italijanskega jezika. Predstaviti se od 10—12 predp. Croatia ul. Lavatovo I, II. 1406

Dve meblirani sobi in kuhinjo z vodo ali I. in II. nadstropju se išče takoj. Ponudbo na Ins. old. Edinosti pod Uradnik. 1238

Dobro kavo se pije edino v ul. Bosco 1. lita 36 vin, kava-kupčinar 20 vin, črna kava 20 vin. Na izbero časniki in ilustracija. Velika čistost. Prostor primeren vsem slojam. — Marija Kaplanek. 1437

Fotograf Anton Jerkič posluje v svojem ateljeju v Trstu, Via dello Poste št. 10. 407

Vino Opol, belo istrsko in žganje, prodaja APOLLONIO, Amalia 10. 1414

Dvounadstropna hiša ob glavni celi 5. Lucija-Portorože, štiri s-ba, dvorana, kuhinja, dve skladišči, klet, peč, hodnik, hlev, vrh, dvorščak, studenec, se prodaja, takoj 15.000 K, stanek 1.000 K v 10 letih brez obresti. Naslov: Josi Valentič, nadučitelj, Sv. Anton, pošta Dekani, Istra. 8486

Kabaret-Varietè MAXIM
Trst - Via Stadion 10 - Trst
Odpri od 8' zvečer naprej
Vstopnina K 2

Boschetto 10
Perutnina iz Štajerske (živa) race, kokoši, goske, piščeta itd.
prodaja po zmernih cenah
A. MARISSAN
Trst, ulica Boschetto št. 10.

Vino Opol
najboljše vrste
se dobi samo pri
tvrdki Apollonio
ulica Amalia 10.

GAMBRINUS
vsaki večer
ob 9',
velika varietetna predstava.
Vstopnina K 1—2

Ustanovljeno 1. 1893.
Vzajemno podporno društvo v Ljubljani
registrovana zadruga z omejenim jamstvom
dovoljuje članom posojila proti poročstvu, zastavi življenjskih poltic, posestev, vrednostnih papirjev ali proti zaznambl na službene prejemke.
Vračajo se posojila v 7%, 15 ali 22%, letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.
Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.
Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4%.
Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.348 40 K. — Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 60.9830 K

Usaka ženska naj čita velezan'm'o navodilo
moderna gojitev prs
izkušen nasvet pri oslabelosti in pomanjkanju krepkosti.
Pišite z polnim zaupanjem na
IDO KRAUS, Pressburg (Ogrsko) Schanzstrasse 2 Abt. 19
Ne stane nič!

Amerikansko duble-zlato
v zlatarnici in urarnici
A. Jerman, Trst, ul. Barriera vecchia 19
Velika zaloga dolgih in ovratnih verižic, zapestnic, prstanov, uhanov, obeskov za slike medaljone i. t. d. Vse stvari so po zmernih cenah, izdelane v najboljših tovarnah. — Srebro in zlato kupujem in menjam. Pošilja se po povzetju. Ceniki se ne razpošiljajo.

Vino iz malinovca
v vsaki množini kupuje
J. Parčina
Trst, ul. dei Gelsi 10
od 11—12 in od 4—5 pop.

Prodajalna
mrtvaških predmetov
Opčine št. 200 (blizu cerkve)
Bogata izbira vseh potrebnih za pogrebe, kakor mrtvaške krste, pajcolani, blazine, venci, sveče i. t. d. i. t. d.
Odpri vsak dan od 8 zjut. do 6 zvečer.
Priporoča se
Marija Emer.

Fotografični atelje DAGUERRE
Trst - Corso štev. 39 - Trst
Razglednice v platinu. Specialiteta: slike v barvah, fotochizici. Cabinet, visit, povečanja, reprodukcije vsake slike. — Električna razsvetljava.

Vsako množino lepega istrskega
BRINJA
kupi A. Šarabon v Ljubljani.
Skupaj s ponudbo je poslati tudi uzorec.

KONJAK
destilirano iz vina lastnega pridelka.
Pri oslabelosti od starosti in želodčnih težkočah je iz vina destilirano star konjak že stoletja znano preizkušeno okrepilo 12 let starega v 4 politrskih steklenicah posljem franko za 48 K, mlajšega 3 letnega čudovito bolečine tolažeče vdrgavalno sredstvo zoper trganje v udih, 4 politrške steklenice 40 K. Vino od 56 litrov naprej. Beli rizling in rdeči burgunder per l. K 4.20.
BENEDIKT HERTL, veleposeselnik
gručina Golice pri Konjicah, Štajersko.

Oglasi, osmrtnice, zahvale in vsakovrstna naznanila reklamne vsebine, naj se pošiljajo na »Inseratni oddelak Edinosti« — Ulica Sv. Franciška Asiškega 20, prtlilje.

Vpisovanje v navtični oddelek c. kr. trgovske in navtične akademije v Trstu se bo vršilo 15., 16. in 17. septembra t. l. od 9 pop. do 1 pop. in sicer tako za prvi razred pripravljalnega in za prvi razred tehničnega tečaja kot za tečaj za absolvente srednjih šol. — Natančnejša pojasnila o pogojih za sprejem in o pristojbinah, ki jih je plačati, se dobe pri ravnateljstvu zavoda.

Dijaško podporno društvo v Trstu pozivlja pridne, a revne dijake, ki žele dobiti nekaj učnih knjig iz podporne zaloge društva, da pošljejo poštanim potom seznamek potrebnih učnih knjig najkasneje do 15. sept. na naslov društva. tajnika: F. Pretner Trst, V. S. Francesco 25 II. Opozorja se, na pravočasno priloženje, ker na nepopolno došlo priloženje se ne bode moglo ozirati. Tem potom se pozivlja zadnjih vse one dijake, ki vključbo pozivom v časopisu in pismenim opominom še niso vrnil izposojenih knjig, da izvrše to svojo dolžnost nemudoma.

Gospodarstvo.

Vsem kmetovalcem Primorske!

S težkim trdom in neumornim sodelovanjem žensk, otrok in starcev je kmeti sko prebrali vsi Primo ske nehitno izvedlo zadnje obdelovanje v jeseni in spomladi. Četno so se v času vojne izkazale naše pridne gospodinjice v domačem gospodarstvu. Z brezprimerno pridnostjo so se posvetile nenavadnemu delu. To je tudi pravilno in tudi v bodoče naj enako delujejo in v zaupanju v Boga naj jim v boji za obstanek lastne družine ne klone duh in naj se pri predstoječem jesenskem obdelovanju s podvojeno pridnostjo lotijo tega dela.

Vas možje pa, ki ste ostali doma, li ste se že vrnili z bojneja polja v domovino, vas pozivam, da se z semi svojimi močmi posvetite tako važnemu jesenskem obdelovanju svojih zemljišč ter da se pobrigate tudi za gospodarstva onih sosedov, ki nimajo moških sil doma.

Že ljubezen do bližnjega zahteva, da se gre na roko in podpira z navetli in delom v vsakem oziru tiste uboge žene, katerih možje so padli v vojni, ali zapadli v vjetništvo, ali se nahajajo še pod orožjem.

Ako vsi složno sodelujejo pri tem, bo možna zasejati z ozimino vsaj toliko njiv, kolikor je bilo v navadi v normalnih časih, a razven tega še marsikatero, nekdanj zapuščen njivico pripraviti za ozimno setev.

Za jesensko setev pridejo v prvi vrsti v upoštevanje: ozimna pšenica, ozimna rž, ozimni ječmen, ozimna prirjevica in ozimni oves (za njimi je bolj prikladen za tople suhe lege.)

Za pšenico vzamemo najboljšo zemljo, ki nam je na razpolaganje. Močne in bogate zemlje ji najbolj ugaajo, ker v suhih pokrajinah, kakor je Primorska, držijo iste več časa vlaga, nego rahla, lahka prst, in s tem ne trpijo tako lahko od suše.

Ako moramo gnojiti pšenico s hlevskim gnojem, potem mora biti dobro preperel. Gnojenje s sv. žm hlevskim gnojem, kakor je, žal, na Primorskem obča navada, se nikakor ne priporoča, kajti potem nam da žetev manj zrna in več slame, pšenica rada polega in je podvržena mnogim boleznim.

Bole je gnojiti pšenico z umetnim gnojem, s Tomaževo žilindro, ki se naj pred oranjem potrosi po njivi približno 5 do 8 stotov na ha in podorje; ako je zemlja posebno lahka, naj se istesotno d da 2 do 3 stote žveplenokislega amonijaka na ha.

V slučaju pom njikanja slednjega se vzame enaka množina apnenca dušika, le da treba tega 14 dni pred setvijo podorati ali pobratati, kajti drugače bi znalo to gnojilo slabo delovati na kaljivost semena.

Pšenico sejemo vedno pod brano in ne prerodko, najbolj nekočeno dni po zadnjem oranju, ko se je namreč zemlja že nekoliko nlegla. Zaseje se nje s pšenico od polovice septembra nadalje, kaj ko so proste drugih pridelkov. Če zavlačujemo obdelovanje prostih njiv, se nam lahko zgodi, da nam jesensko deževje sploh onemogoči setev pšenice, ali pa ista vsaj tako zakasni, da postaja uspeh setve negotov.

Ozimna rž uspeva dobro v nekoliko lažji ali rodoviti zemlji. Onjenje s hlevskim gnojem prinese bolje nego pšenka. Ako nimamo dobro preperlega gnojla za ržno posestvo in je zemlja lahka, potem si pomagamo enako kakor pri pšenici, s Tomaževo žilindro in amonijevo soljo.

Tudi rž moramo spravljati v zemljo z brano, nikakor je ne smemo podorati. Ozimni ječmen, katerega naj čim več posejemo, stavimo v lažje, toplejše zemlje in ga čimprej spravimo pod zemljo, da se pred zimo dobro okorenili in razras.

V posebno suhih zemljah moramo ječmen podorati namesto podbratati. Gnojimo ječmen s preperelim gnojem, oziroma tudi z umetnimi gnojili.

Posebno slabe, suhe zemlje, katerih imamo na Primorskem mnogo, naj se posejejo z ozimno prirjevico, ki stavlja na zemljo zelo skromne zahteve. Setev je enaka kakor pri navadni pšenici, samo ta ugodnost se nam nudi, da se vedno lahko računamo z uspehom, če tudi je setev zakasnila.

Oves je najskromnejša vrsta žitaric, ki se da enako uspešno gnojiti v težkih, mrzlih, kakor tudi v lahkih suhih zemljah. V toplih legah Primorske, in to so skoraj vse, se priporoča posejati ozimnega ovsa, ki da bolj gotove pridelke in je mnogo prej zrel, nego letni oves.

Priporočljivo je celo, sejati navadni letni oves v suhih legah in zemljah, kjer to dopušta vreme in slane zemlje, po možnosti že decembra ali januarja, da skali takoj, ko začne predspomladno toplo vreme.

Od doma pri članega žita si izberemo najboljše in najteje za seme, je hranimo do elve na zračnem prostoru in obvarujemo pred mišmi. Po možnosti izmenjamo lastno,

že oslabljeno seme z enim boljše vrste iz drugih krajev.

Pred setvijo se mora seme dobro očistiti, kar se najlažje napravi s čistilnicami za žito, a posebno s trijeri, ki so jih skoraj vse občine Primorske dobile potom c. kr. namestništva, oziroma potom deželne upravne komisije v Poreču, tako, da se vsakemu nudi prilika, da si svoje seme očisti in odbere (sortira).

Kdor ima malo posestvo in ne more priti do trijera, naj si sam z roko očisti in prebira seme, saj je ob deževnih dnehi in ob praznikih dovolj časa v držini za to. Torej zapomnimo si: sejmo samo čisto, zdravo in čim težje seme, ker: kakršna setev, takšna žetev.

V naših zemljah je itak dovolj plevelnega semena, ki nam povzročajo po kalitvi mnogo sitnosti in jeze. Ali naj jih s posevijo še po- možimo?

Razven tega nam samo zdravo in težko seme daje zdrave in močne rastline. Se ena zelo važna stvar je, katere pri setvi ne smemo prezreti, in sicer razkuževanje semena pred setvijo. Posebno pšenico in prirjevico moramo pred setvijo na vsak način razkužiti proti smrti.

V to svrhu vzamemo najboljše medro galico ali formolin! Razkuževanje samo izvršujemo na sledeči način:

Da razkužimo 100 kg pšenice, raztopimo 1/2 kg (za prirjevico 1/3 kg) modre galice v 50 litrih mrzle vode in stresemo v to raztopino seme tako, da je zrnje pest visoko pokrito z navedeno tekočino. Vse skupaj se večkrat premeša in kar splava na površje, se posname. Po približno 12 urah se pšenica izvleče, razprostre, posuši in nato poseje.

Skoro bolje je razkužiti pšenice in prirjevice s formolinovo raztopino. Na 100 kg pšenice vzamemo 30 litrov vode in 1/2 litra 40-odstotnega Formaldehida, ki ga kupimo v mirodilnici, spravimo pšenico v redko vrečo in močimo vse skupaj približno 1/2 ure v tekočini; nato seme s sušimo.

Kmetovalci! Ni vam skrbeti samo za ječensko obdelovanje polja z ozimino. Pozabili ne smete niti svojih vrtov pripraviti za zimsko zelenjavo (špinata, solata, čebula, grah, žinske brokole, vrzote (ohrovt) in drugo), da si zgodaj v spomladi nabereate za domačo hišo in za trg dovolj zelenjave.

Za spomladne zgodnje setve mora biti zemlja že v jeseni pripravljena. Posebno one zapuščene njive, ki jih v današnjih vojnih časih hočemo zopet uporabiti za rastlinogojstvo, moramo že v jeseni preorati ali prekopati, kiti le tako pripravljene zemlje zamorejo zimski mrazovi in zimska vlaga primerno pripravljati za spomladno posestvo.

Kdor nima dovolj semena (tudi zelenjavnih vrst), naj naroči primanjkuje v pristojnem občinskem uradu, ali samo toliko, kolikor ga v resnici potrebuje. Tudi za naročitev umetnih gnojil za vrtove, njive in travnike, javite se pravočasno in se Vam ni treba bati izdatkov, kajti ti Vam bodo večkratno povrnjeni v bogatem pridelku.

Istotako ne pozabite pravočasno naročiti priporočenih razkuževalnih sredstev (modre galice in formalina), ki obvarujejo posebno pšenico, to najprejmenitejšo vseh žitaric, pred najnevarnejšo žito boleznijo, smrtljivostjo.

Toda, tudi za vzdrževanje svoje živine, posebno govede, morate že sedaj skrbeti. Pomagajte pice v prihodnji zimi bo izredno občutljivo. Z izkoriščanjem vse trave na travniku, na polju in v gozdu, z uporabo vsake vrste slame, s čim najdaljšim izrabljanjem paše v jeseni in v zimi in z največjo štedljivostjo pri krmjenju v hlevu, ter z nasekanjem največjih množin listne krme (trda bomo z Božjo pomočjo v stanu prehraniti našo živino čez zimo).

Kmetovalci Primorske! Uverjen sem popolnoma, da boste upoštevali te navete in izpolnjevali svoje velevažne dolžnosti, ki jih imate do sebe in svoje družine in tudi do države in splošnosti, kakor to zahteva današnja velika doba.

Bog Veegamogočni blagoslovi vaše delo! Trst, dne 27. julija 1917.

C. kr. namestnik v Trstu in v Primorju: dr. baron Fries-Skene I. r.

DAROV!

Za možko podružnico CMD daruje g. Miklavž Piščanc iz Rojana št. 798 K 150; K 150 pa za vdove in sirote na soški fronti padlih junakov. Hvala iskrena narodnemu dobrotniku in človekoljubu!

Povodom nekega posredovanja po poslanicu dr. Rybáru darujejo neimenovani možki podružnici družbe sv. Cirila in Metoda 300 K. Čast tem neimenovancem na takem zgledu narodne požrtvovalnosti!

V čast poštnjaku in dobrotniku revežev, ki se je moral ukloniti pritisku, je daroval Igralsko ontzje K 20 za svetovlanske reveže.

Kor je zidar g. Martje vd. Pipan v Rocolu št. 664 pri popravljanju nekoga zidu moral stati na zemljišču go. Josipine Klun št. 665, je morala prva plačati odškodnino K 10. To svoto daruje Klunova »Rdečemu Križu«. Denar je že izročen na določeno mesto.

Darovi, došli vladnemu komisariju. Gilda Mirzan-Rovis K 20 v korist preostalih otrok po sovražni bombi ubite Avguste Ponton. Tvrška Franc & Kranz K 100 in vojaško veteransko društvo K 20 v korist »Soškemu skladu«. Dvorni svetnik Franc Canevari K 10 v korist okrepčevalnici Rdečega križa.

Friderik Schnabl in soproga K 100 za vdove in sirote padlih vojakov in K 100 v korist soške armade. Družina Kesel potom uprave lista »Triester Zeitung« K 25 za organizacijo oskrbnic vojniških sirot.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

rovato Igralsko ontzje K 20 za svetovlanske reveže.

Kor je zidar g. Martje vd. Pipan v Rocolu št. 664 pri popravljanju nekoga zidu moral stati na zemljišču go. Josipine Klun št. 665, je morala prva plačati odškodnino K 10. To svoto daruje Klunova »Rdečemu Križu«. Denar je že izročen na določeno mesto.

Darovi, došli vladnemu komisariju. Gilda Mirzan-Rovis K 20 v korist preostalih otrok po sovražni bombi ubite Avguste Ponton. Tvrška Franc & Kranz K 100 in vojaško veteransko društvo K 20 v korist »Soškemu skladu«. Dvorni svetnik Franc Canevari K 10 v korist okrepčevalnici Rdečega križa.

Friderik Schnabl in soproga K 100 za vdove in sirote padlih vojakov in K 100 v korist soške armade. Družina Kesel potom uprave lista »Triester Zeitung« K 25 za organizacijo oskrbnic vojniških sirot.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

V prošlavo rojstnega dne Njegovega Velicanstva cesarja Karla se je nabrala v hiši gosp. Ivana Košute iz Sv. Križa hšt. 177 za sirote in vdove padlih hrvatsko-slovenskih junakov, pristojnih v Istro in Trst, K 24. Darovali so Ivan Rakoczy, Potočny, Ivan Košuta in Ana Košuta.

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Trstu
Ulica Caserma šte. 11. Uradne ure od 9-1.
Kupuje in prodaja vrednostne papirje vsake vrste, srečke, tuje zlate in papirne novce in devize.

Daje predudjme na vrednostne papirje in blago in izvršuje vse v bančno stroko spadajoče transakcije.

Vloge na knjižice obrestuje 4% netto
Vloge na tekoči in žiro-račun najboljše po dogovoru.

Obavljata nakazila vojnim ujetnikom.
Poslovalnica c. kr. razredne loterije.

Josip Struckel
Trst, vogal Via Maria Teresa-S. Caterina

Novi dohodi volnenega blaga za moške in za ženske obleke, svilenina, etamine, batist gladek in čipkast. Čipke za obleke kakor tudi bogata izbira okraskov in ovratnikov i. t. d. i. t. d.

Med. Dr. Karol Perničič
stanuje v Trstu, ul. Giulia 78 III. n. (zraven Dreherjeve pivovarne) in ordinira v ulici Carintia 39, I. od 3 do 4 pop. za notranje, nervozne in otroške bolezni (blizu cerkve sv. Antona novega.)

Hermangild Trecca
TRST, ulica Barriera vecchia 8
Ima veliko zalogo mrtvaških predmetov

Venci iz porcelane in biserov, vezani z medeno žico, iz umetnih cvetic s trakovi in napisli. Slike na porcelanastih ploščah za grobne spomenike itd. itd. Najnižje konkurenčne cene.

IVAN KRŽE - Trst
Piazza San Giovanni 1.
Zaloga kuhinjskih in kletarskih potrebščin od lesa in pletenin, skaflov, brent, čebrov in kad, sodčkov, lopat, rešet, sit in vsakovrstnih košev, jerbasev in metel ter mnogo drugih v to stroko spadajočih predmetov. PRIPOROČA svojo trgovino s kuhinjsko posodo vsake vrste bodi od porcelane, zemlje, emaila, kositarja ali cinka, nadalje pasamantorje, kletke itd. za gostinčarje pipe, kroglice, sesalje in steklene posode za vino i. t. d. i. t. d.

Zlatarnica G. Pino
v Trstu se je preselila na Corso št. 15 v hišo zlatarnice G. Zercowitz & Figlio. Velika izbira srebrnih in zlatih ur, uhanov, prstanov, verižic itd. Cene zmerne.

Veliko skladišče klobukov
dežnikov, belih in pisanih srajc, platna žepnih robcev, moških nogavic itd. itd.

K. Cvenkel Trst Corso 28
Cene zmerne. -- Postrežba točna. Narodna trgovina. -- Narodna trgovina.

Posojila
daje na osebni kredit in na zastave proti plačilu po dogovoru.

Uradne ure: vsak dan za stranke od 8 urep. do 1 popoldne.

Priporoča male hranilne škrinjice, ki so posebno primerne za družine.

JADRA NSKA BANKA
Trst, Via Cassa di Risparmio št. 5 (Lastno poslopleje)

Kapital in rezerva K 13.200.000.—
FILIJALKE: Dunaj Tegethofstrasse 7-9, Dubrovnik, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Spil, Šibenik, Zadar.

KUPUJE IN PRODAJA: vrednostne papirje, rente, obilgacije zastavna pisana, prioritete, delnice, srečke itd. VALUTE IN DEVIZE. PREDUJMI na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih. SAFE-DEPOSITS PROMESE. Brzjavi: JADRANSKA.

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu
registrovana zadruga z neomejenim jamstvom
ulica S. Francesco šte. 20, II. nadstropje v hiši lista »Edinost«

Hranilne vloge
sprejema od vsakega tudi če ni ud zadruga, in jih obre 4 1/2 % večje zneske po do- stuje po 10 % govoru. Trgovcem otvarja čekovne račune z dnevnim obrestovanjem.

Rentni davek plačuje zadruga sama. Vloga se lahko po- eno krono. Poštno-hranilnični račun 75.679. TELEFON 16-94.

Veliko skladišče klobukov
dežnikov, belih in pisanih srajc, platna žepnih robcev, moških nogavic itd. itd.

K. Cvenkel Trst Corso 28
Cene zmerne. -- Postrežba točna. Narodna trgovina. -- Narodna trgovina.

Posojila
daje na osebni kredit in na zastave proti plačilu po dogovoru.

Uradne ure: vsak dan za stranke od 8 urep. do 1 popoldne.

Priporoča male hranilne škrinjice, ki so posebno primerne za družine.